

Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích

Cech mlynářů Kralovice

1702–1858

Inventář

EL NAD č.: 410

AP č.: 333

Mgr. Eva Němečková, Ph.D.

Plasy 2017

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	7
III. Archivní charakteristika archivního fondu	7
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	8
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	8
Seznam použitých pramenů a literatury	9

Přílohy:

Seznam použitých zkratk	10
-------------------------	----

Inventární seznam	11
--------------------------	-----------

I. Vývoj původce archiválií

Cechy vznikaly ve střední a západní Evropě již od konce 11. století. Do Čech byla tato instituce s největší pravděpodobností přinesena německými kolonizátory nejpozději ve 13. století. Nejstarší doklad existence cechu v Čechách pochází z roku 1318, kdy byly potvrzeny artikule pražským krejčím.¹ Cechy vznikaly nejdříve v předních královských městech, následně se šířily do venkovských královských měst a z nich do poddanských. Mezi prvními byly zakládány cechy tzv. silných řemesel, tedy běžné denní spotřeby, jako jsou řemesla potravinářská, oděvní či textilní a kožedělná. V menších městech, ať královských, nebo poddanských, se méně početná řemesla často spojovala do tzv. sdružených cechů. Jednalo se zpravidla o řemesla navzájem si podobná (tesaři a truhláři, pekaři a perníkáři atd.), nebo jejichž výrobní procesy na sebe navazovaly (pekaři a mlynáři, koželuzi a ševci atd.).

Cech můžeme chápat jako řemeslnickou korporaci, jejímiž členy museli být všichni řemeslníci a vznikl tehdy, když si příslušníci určitého řemesla začali činit nárok na to, aby jejich společenství získalo vliv i v živnostensko-politické oblasti.² Kromě toho se cechy staraly o duchovní život svých členů a zaštiťovaly charitativní aktivity řemeslníků. Každý člen cechu tak měl zajištěno právo na určité příspěvky v případě, že by kvůli nemoci nemohl vykonávat řemeslo, dále měl zaručen cechovní pohřeb. V neposlední řadě cech přispíval na místní kostel (ve větších městech cechy vlastnily oltáře), na chudé do špitálů nebo pomáhal spřáteleným cechům v případě živelných pohrom.

Cech měl jednotnou hierarchii. Na spodní úrovni stáli učedníci, kteří si teprve osvojovali řemeslo. Po předepsané době zhodnotili mistři, jestli chlapci řemeslo zvládli. Tím se vyučili a stali se z nich tovaryši. Ti mohli pracovat u mistra a pomáhat mu se zakázkami, případně se vydat na zkušenou, neboli vandr. Nejvýše stáli cechovní mistři. Na ně byly kladeny největší nároky, jak finanční, kvalitativní, tak i morální. Z mistrů pak byli voleni cechovní starší, kteří reprezentovali cech navenek (jednali s představiteli města, hájili zájmy členů cechu), předsedali cechovní samosprávě, byli zodpovědní za cechovní pokladnici a v ní uložené insignie, artikule, knihy, peníze a osobní doklady členů cechu.

Cech se řídil artikulemi, které upravovaly všechny aspekty cechovního života – od náboženství, chování, přes přijímání nových učedníků a mistrů, po ryze výrobní problémy (kolik lze vyrobit a prodávat na trhu, jaké zboží je možno vyrábět, kolik může mít mistr zaměstnanců atd.). Artikule byly většinou vypracovány samotným cechem, nebo převzaty od jiného cechu a následně potvrzovány vrchností.

Krizovým momentem se pro cechy stal rozmach manufaktur na přelomu 17. a 18. století a následná industrializace v 19. století. Některých řemesel se vznik manufaktur zásadně nedotknul, nejvíce na něj doplatila především textilní a kovozpracující řemesla. Cechy byly soudobými ekonomy kritizovány pro svoji zkostnatělost a lpění na tradicionalistických postupech. Proto byl už v roce 1731 vydán Generální cechovní patent a o osm let později (1739) Generální cechovní artikule. Dle nich byly cechy rozdělené podle velikosti měst do čtyř tříd a v rámci jednotlivé kategorie se sjednotily nejen jejich artikule, ale také poplatky. V takovéto podobě cechy v českých zemích existovaly až do poloviny 19. století, kdy bylo císařským patentem č. 227 říšského zákona ze dne 20. prosince 1859

¹ WAGENKNECHT, Josef. *Krejčí v Praze od založení města až do dnešní doby*. Praha, 1932, s. 14.

² JANÁČEK, Josef. *Přehled řemeslné výroby v českých zemích za feudalismu*. Praha : SPN, 1963, s. 101.

cechovní sdružení s účinností od 1. května následujícího roku zcela zrušeno. Jakousi náhradou za cechy se stala řemeslná živnostenská společenstva, která převzala část cechovních pravomocí.³

Kralovice byly patrně založeny za vlády Vladislava II. Naznačuje to jejich samotný název i to, že je v roce 1183 postoupil jeho syn, kníže Bedřich, plaskému klášteru. Pro budoucí rozvoj osady byla klíčová strategická poloha na křižovatce stezek ze Žatce do Plzně a do Rokycan a z Prahy na Manětín, celnici v Teplé a na Cheb.⁴ Z tohoto důvodu můžeme v Kralovicích předpokládat vyspělejší tržní a celní systém než v okolních obcích. Už v roce 1289 jsou Kralovice nazývány městečkem s právem vybírat clo.⁵ S ohledem na odváděné vysoké církevní dávky můžeme usuzovat, že zde panoval slibný hospodářský rozvoj.⁶ Roku 1400 opat Gottfried vysadil Kralovice zákupním právem. V neposlední řadě museli tamní prodejci soli v den trhu, jehož termín konání se v privilegiu neuvádí, odvést do kláštera jeden strych rakovnické míry soli.⁷

Na samém začátku husitských válek vyjmul Zikmund Lucemburský Kralovice z klášterního vlastnictví a zastavil je Kolovratům, což znamenalo následné rozdělení městečka na dvě části. Kolovratové postavili pivovar a dali obnovit stará privilegia. Kralovice se začaly opět ekonomicky pozvedat, o čemž svědčí povolení Vladislava Jagellonského z roku 1489, kterým jim udělil dva jarmarky.⁸ Jeden se odehrával na den sv. Královny (nejspíše den památky Panny Marie Královny 22. srpna) a druhý je bohužel neznámý. První výroční trh přesunul v roce 1509 Albrecht z Kolovrat na sobotu před sv. Bartolomějem a měl trvat osm dní.⁹

Období největšího rozmachu zaznamenaly Kralovice pod správou vrchnosti z rodu Grypsků. Poté, co Florián Grypspek z Grypsku získal obě části Kralovic, rozhodl se v nich vybudovat reprezentativní sídlo s rodinnou hrobkou v místním kostele sv. Petra a Pavla. Tomu podřídil mnoho privilegií, která získal od krále Ferdinanda I. Nejdříve v roce 1545 přesunul dosavadní jarmarky. Nově se měly konat na den Zvěstování Panny Marie (25. března) a na sv. Havla (16. října). Současně udělil Kralovicím mílové právo na trh s vlnou, čímž později dostal do sporu kralovické a rakovnické soukeníky. O dva roky později (1547) vymohl Grypspek povýšení Kralovic na město. V listině dále dovolil Kralovickým svobodně provozovat řemeslo a živnosti.¹⁰ Kromě toho obnovil a pozvedl zdejší obchod

³ NĚMEČKOVÁ, Eva. *Cechy královských měst severozápadních Čech v raném novověku* [tiskem nepublikovaná disertační práce]. Ústí nad Labem : Filozofická fakulta Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Katedra historie, 2015, s. 59–60.

⁴ NOVÁČEK, Karel. K vývoji sídelní struktury Kralovic. In *Grypskové a předbělohorská šlechta : Kralovice a poddanská města : sborník příspěvků ze semináře konaného v Mariánské Týnici ve dnech 21.–23. května 1997*. Mariánská Týnice : Muzeum a galerie severního Plzeňska, 1998, s. 74.

⁵ EMLER, Josef (ed.). *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae II*. Praha, 1882, s. 641, č. 1488.

⁶ BUKAČOVÁ, Irena. *800 let Kralovic*. Kralovice : Městský národní výbor Kralovice, 1983, s. 9.

⁷ KOČKA, Václav. *Dějiny politického okresu Kralovického – díl I*. Kralovice, 1930, s. 43.

⁸ HAAS, Antonín (ed.). *Codex iuris municipalis IV./2*. Praha : Nakladatelství ČSAV, 1960, s. 282–283, č. 548. Originál listiny se nezachoval a text je znám pouze z pozdějšího potvrzení z roku 1545, kde dny původních jarmarků nejsou uvedeny.

⁹ HAAS, Antonín (ed.). *Codex iuris municipalis IV./3*. Praha : Nakladatelství ČSAV, 1961, s. 161–163, č. 762.

¹⁰ VOREL, Josef. *450 let města Kralovice 1547–1997*. Rakovník : Skanzen – Muzeum Rabštejn nad Střelou, 1996, s. 5.

s pivem, vínem, solí, železem, vlnou a dobyt看em. V širším okolí Kralovic zahájil těžbu břidlice a výrobu kamence.¹¹

Po porážce stavů v roce 1621 byl Gryspekům zabaven majetek, a tak se Kralovice následně dostaly opět do držení plaského kláštera. Zda už tehdy měly Kralovice větší množství cechů, není zcela jasné. Lze předpokládat, že minimálně cechy silných řemesel mohly mít svá sdružení za gryspekovské éry. Florián Gryspek podporoval obchod a jistě se snažil pozvednout zdejší řemesla – zakládání cechů se za takovou pomoc pokládalo. I. Bukačová uvádí, že třicetiletou válku přečkaly cechy řezníků a sladovníků, resp. působily i během ní, a že ostatní cechy hrnčírů, krejčích, pekařů, kovářů, ševců byly obnoveny. Navíc po válce byly nově založeny cechy zedníků a tkalců.¹² Jak to doopravdy vypadalo s řemeslnou skladbou obyvatelstva před a během třicetileté války, se bohužel přesně nedozvíme. Nejstarší městská kniha z roku 1622 neuvádí ke každému jménu zaměstnání, několik zmínek se tu přesto najde. Do roku 1653 jsou v městských knihách zaznamenáni dva mandlíři, tři hrnčíři, pekař, bečvář, sedlář, zámečník, mydlář a dva kováři.¹³ Navíc k roku 1630 je datována cechovní pečeť řezníků.¹⁴

Porovnáme-li s výše zmíněným pramenem soupis poddaných podle víry z roku 1651 a berní rulu z roku 1653, zjistíme, že řada jmen řemeslníků zaznamenaných v soupisu a berní rule se objevuje v městské knize od 20. či 30. let 17. století. Přečkali tak válečné útrapy a provozovali svoji živnost. Čtrnáct řemeslníků uvedených v soupisu nebo v městské knize již nebylo zapsáno v berní rule. Lze tedy předpokládat, že zemřeli, nebo se odstěhovali. V případě dvou mandlířů a jednoho sedláře se jednalo o zánik celého řemesla, z krejčích pak zbyl pouze jeden. Sedm osob získalo mezi roky 1651–1653 živnost, protože předtím byli uvedeni jako osadníci bez profese nebo jako podruzi. Šest řemeslníků se navíc v tomto období do Kralovic přistěhovalo. U dvou tesařů a jednoho zámečníka jde o první zmínku o těchto řemeslech a lze předpokládat jejich další rozvoj ve městě. Příchod a rychlý vzestup stavebních řemesel byl pro města poškozená třicetiletou válkou příznačný. Po válce byli v Kralovicích nejvíce zastoupeni řezníci (počet dle soupisu 8, resp. podle berní ruly 9), sladovníci (6, resp. 7), pekaři (3, resp. 4), ševci (3, resp. 4), krejčí (4, resp. 2), tesaři (0, resp. 3) a hrnčíři (2, resp. 3).¹⁵ Ostatní řemesla (mydláři, kováři, bednáři, krejčí, šmejdíř, soukeník, kožešník, koželuh, zámečník, provazník) měla jednoho nebo dva představitele.

Město zasáhlo od konce třicetileté války několik požárů (1656, 1754, 1769, 1771, 1782), přesto jeho hospodářský význam vzrůstal.¹⁶ Svědčí o tom bohatství některých členů cechu, kteří se byli schopni dostat mezi městské radní a také vyšší počet příslušníků daných

¹¹ JINDŘICH, Karel. Průmyslová činnost na gryspekovských panstvích na Plzeňsku. In *Gryspekové a předbělohorská šlechta : Kralovice a poddanská města : sborník příspěvků ze semináře konaného v Mariánské Týnici ve dnech 21.–23. května 1997*. Mariánská Týnice : Muzeum a galerie severního Plzeňska, 1998, s. 29–30.

¹² BUKAČOVÁ, Irena. *800 let Kralovic*. Kralovice : Městský národní výbor Kralovice, 1983, s. 24.

¹³ SOKA Plzeň-sever se sídlem v Plasích, fond *Archiv města Kralovice /nezpracováno/*, manuál městské rady 1622–1666.

¹⁴ FÁK, Jiří. Pečetidla kralovických cechů. *Vlastivědný sborník : čtvrtletník pro regionální dějiny severního Plzeňska*, 1995, roč. 5, č. 2, s. 8.

¹⁵ První číslo uvádí údaje z PAZDEROVÁ, Alena (ed.). *Soupis poddaných podle víry z roku 1651 – Rakovnicko*. Praha : Státní ústřední archiv v Praze, 1996, s. 42–48 a druhé číslo uvádí počet v berní rule, které převzal KOČKA, Václav. *Dějiny politického okresu Kralovického – díl I*. Kralovice, 1930, s. 57–58.

¹⁶ PELANT, Jan. *Města a městečka západočeského kraje*. Plzeň : Západočeské nakladatelství, 1984, s. 162.

řemesel a jejich větší rozmanitost. Podle tereziánského katastru bylo v Kralovicích (včetně učedníků a tovaryšů) deset řezníků, osm pekařů, sedm ševců, šest hrnčírů, pět tkalců, pět krejčích, čtyři bednáři, čtyři zedníci, dva koláři, zámečníci, truhláři a po jednom sedláři, pokrývači, kameníku, řemenáři, barvíři, perníkáři, punčocháři, kožešníku, mydláři, jircháři, sklenáři a kamnáři.¹⁷

Na přelomu 18. a 19. století ovlivnila Kralovice průmyslová revoluce. Řada dříve kvetoucích odvětví ztratila na svém významu a některá naopak začala prosperovat. Jednalo se především o tkalce, ševce a soukeníky. Podle Sommerova popisu z roku 1838 bylo ve městě 19 tkalců, 16 ševců, deset hrnčírů, devět krejčích, sedm pekařů, šest soukeníků, pět kovářů, čtyři řezníci a mlynáři, tři koželuzi a truhláři, po dvou zámečnicích, mydlářích, kolářích, punčochářích a jeden kloboučník. Konaly se zde čtyři výroční trhy, na nichž byla největší poptávka po textilním zboží a pernicích.¹⁸ Uvedený přehled souhlasí s tehdejším vysokým významem kralovických tkalců a soukeníků. Vysoký počet hrnčírů také nepřekvapí, vezmeme-li v potaz výhodné geologické podloží okolní krajiny. Po vydání zákona z roku 1859 se některé dosavadní cechy transformovaly ve společenstva a pokračovaly dál v tradici, jiné po nabytí živnostenské svobody zcela zanikly.¹⁹

Mlynářství patří mezi nejstarší řemesla. Mlýny se stavěly na vhodných místech podél vodních toků a bývaly ve vlastnictví městské obce nebo vrchnosti, které je pronajímaly jednotlivým mlynářům. Smlouvy se většinou prodlžovaly a mlýn se předával z generace na generaci. Mlynáři se nesdružovali do klasických cechů, zpravidla tvořili nadregionální společenství v rámci panství. Přestože mlynáři mleli mouku ve velkém, byly mlýny k dispozici i jednotlivým měšťanům, aby si umleli vlastní, ovšem pouze v omezeném množství, aby neškodili samotným mlynářům.

Mlýny byly na Kralovicku zapsány v gruntovních knihách a urbářích již od 16. století, ale cech vznikl až na počátku 18. století z popudu plaského opata Tytla.²⁰ Ten chtěl „*mlynáře na statcích kláštera našeho v dobřej řád a chvalitebněj způsob uvést*“. Zažádal proto v roce 1702 pražský zemský mlynářský cech o propůjčení artikulí velkého cechu a tovaryšského bratrstva. Pražští cechmistři na to přistoupili s tím, že oni budou mít hlavní slovo v případných závažných sporech. Kralovice se tak staly centrem regionálního cechu, pod který spadaly mlýny z celého klášterního panství.

Při slavnostním založení cechovních knih v roce 1704 sdružoval cech 19 mistrů, z nichž čtyři byli zvoleni cechmistry (Jan Říha, Josef Šrámek, Jan Rabas a Martin Zeman). K tomu jim opat daroval „*dům zádušní Tejnecký*“, aby se měli kde scházet. Vymínil si, aby se cechovním inspektorem stal někdo z klášterních úředníků. Se zrušením kláštera v roce 1785 přichází i konec soustavnějšího vedení cechu – končí zápisy v cechovní knize. Organizační struktura se velmi rozvolnila a mlynáři se scházeli pouze k projednání rozpočtů a v případě zvláštních obeslán, která se konala zpravidla jednou do roka a zahrnovala veškerá přijetí

¹⁷ CHALUPA, Aleš – LIŠKOVÁ, Marie – NUHLÍČEK, Josef – RAJTORAL, František. *Tereziánský katastr český, svazek 2*. Praha : Archivní správa Ministerstva vnitra, 1966, s. 302–303.

¹⁸ SOMMER, Johann Gottfried. *Das Königreich Böhmen VI. – Pilsner Kreis*. Praha, 1838, s. 320.

¹⁹ FÁK, Jiří. *Řemesla a živnosti v Kralovicích. Vlastivědný sborník : čtvrtletník pro regionální dějiny severního Plzeňska*, 1995, roč. 5, č. 2, s. 9–10.

²⁰ K jednotlivým mlýnům na Kralovicku SKLENÁŘ, Jaroslav. *Voda – mlýny a mlynáři na Kralovicku a Manětínsku*. Čistá, 1997.

nových členů. Zrušení cechů v roce 1859 a následné prohlášení mlynářství za svobodnou živnost v roce 1883 dokončily zánik kralovického cechu. Soustavné vedení cechovních písemností končí rokem 1858. Několik mlynářů se osamostatnilo, jiní přešli pod společenstvo mlynářů. V roce 1912 bylo vydáno nařízení okresního hejtmána, podle kterého se měli všichni mlynáři provozující živnost v kralovickém soudním okrese připojit k tomuto společenstvu se sídlem v Kralovicích.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

V době existence cechů bývaly jejich důležité písemnosti ukládány v cechovní truhlici, kterou si předávali cechmistři. Po ukončení činnosti cechů přebírala většinou jejich agendu nově vzniklá živnostenská společenstva. Cechovní kniha se dostala do majetku Živnostenské besedy Kralovice. Kniha a ostatní písemnosti se posléze ocitly na radnici, staly se součástí kralovického městského archivu. Po druhé světové válce cechovní fond částečně uspořádal, popsal a vytvořil k němu pomůcku tamní archivář František Zikmund. Na něj navázal reinventarizací v 50. letech 20. století jeho nástupce a současně ředitel kralovické školy František Polcar.

V lednu 1963 získal Okresní archiv Plzeň-sever výuční list na pergamenu. Byl sem delimitován z Archivu města Plzně, který ho dostal od Vlastivědného muzea ve Slaném. Ostatní písemnosti byly pravděpodobně součástí archivu města Kralovic, který byl předán do Okresního archivu Plzeň-sever 6. listopadu 1989 (přírůstkové číslo 762), a vyříděny v 90. letech 20. století.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Archivní fond provizorně uspořádal v roce 1994 Karel Rom. K dalšímu zpracování došlo v roce 2003, kdy Kateřina Nová sepsala prozatímní soupis. Během generální inventury byl v roce 2013 upřesněn časový rozsah a metráž fondu. Pořádání a inventarizace proběhly na základě vyhlášky č. 645/2004 Sb., dále bylo přihlédnuto k současným pravidlům pro zpracování archivního materiálu (Metodické návody a instrukce pro zpracování archivního materiálu. SAP X, 1960, č. 2, s. 215–310), k Metodickému pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek č. j. SOAP/006-0767/2010 včetně jeho dodatku č. j. SOAP/060-1300/2014 a k Metodickému návodu č. 1/2013 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra, kterým se vydávají nová základní pravidla pro zpracování archiválií.

Archivní fond Cech mlynářů Kralovice zahrnuje archiválie z let 1702–1858 o rozsahu 0,32 bm. Roku 1702 byly cechu vydány artikule zemským cechem, ale opat Tyttl je potvrdil až o dvě léta později. Rozněž vydali toho roku cechmistři jeden výuční list. V roce 1858 vznikly poslední cechovní písemnosti. Během zpracování došlo k rozřídění fondu na listiny, knihy, spisový a účetní materiál, přičemž jednotlivé dílčí inventární jednotky byly seřazeny chronologicky.

Jazykem archiválií je čeština, s výjimkou spisového materiálu, ve kterém je v hojné míře zastoupen německý jazyk. Fond se nachází ve vyhovujícím stavu, pouze několik listů spisů je poškozeno a jsou částečně nečitelné. Fond se dochoval mezerovitě.

V Muzeu a galerii severního Plzeňska v Mariánské Týnici je uložen cechovní typář. Má kruhový tvar o průměru 37 mm. Na pečetním obrazu se nachází štít s mlýnským kolem, růží a lilií. Štít po stranách drží mořské panny a heroldem je anděl s šesticípou hvězdou nad hlavou. Po obvodu je nápis: PECZET . PORZADKV . MLINARZSKEHO . MIESTA . KRALOWIC. Kromě toho je cechu přisuzována i dřevěná truhlice, uložená tamtéž.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní cechovní materiály mají vysoký výpovědní potenciál. Mohou pomoci nahlédnout do fungování společnosti a odkrýt vzájemné sociální vazby. Záleží ovšem na komplexnosti fondu, stavu jeho dochování a časovém rozsahu. Z artikulí vidíme, jaké platily společenské normy na počátku 18. století, a díky cechovní knize si lze udělat přehled, kolik se platilo za přijetí do cechovní organizace, jak se tyto sumy měnily v čase, jaké byly sociální vazby mezi členy cechu a s pomocí kralovických městských knih je možné částečně rekonstruovat společnost 18. a 19. století.

Archivní fond Cech mlynářů Kralovice obsahuje dvě cechovní listiny, které představují pravidla, jimiž by se měli řídit všichni členové cechu. Základem je římskokatolická víra a mravnost. Kromě toho obsahují další nařízení, např. za jakých podmínek mohou být do cechu přijati noví učedníci a mistři, jak se mají chovat, jak se má nakládat s vdovou po mistrovi nebo pravidla provozu mlýna. Tovaryšské řády jsou velice obdobné. Kladou důraz na zbožnost, slušnost a celkově předepisují, jak by se měl správný tovaryš chovat.

V cechovní knize nalezneme zápisy přijetí mistrů a učedníků do cechu a jejich vyučení. U zápisů vyučených je uvedeno tovaryšské jméno, které dotyčný přijal. V řadě jiných tovaryšských knih se nic podobného nedochovalo. Znalost přijatých jmen může pomoci se orientovat mezi členy cechu. Někteří je totiž přijali za své a následně byli pod ním dále vedeni.

Účetní materiál představuje torzo cechovních počtů. Přínosný je spisový materiál, který obsahuje záležitosti týkající se jak celého cechu, tak jednotlivých členů – především četné výuční a mistrovské listy, s tím související vysvědčení z opakovacího vyučování a z hodin náboženství a v neposlední řadě povolení vrchnosti, že dotyčný může být přijat za učedníka nebo mistra. Součástí spisů je velký počet osobních písemností jednotlivých členů cechu, např. žádost o povolení sňatku nebo dědický spor o pozůstalost Antonína Lexy z let 1848–1849.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Inventarizaci archivního fondu spolu s vypracováním inventáře provedla v červnu 2016 ve Státním okresním archivu Plzeň-sever se sídlem v Plasích archivářka Eva Němečková. Čistopis inventáře byl dopracován a schválen v únoru 2017.

Plasy 22. 2. 2017

.....
Eva Němečková

Seznam použitých pramenů a literatury

Prameny

SOkA Plzeň-sever se sídlem v Plasích, fond *Archiv města Kralovice* /nezpracováno/, manuál městské rady 1622–1666.

Literatura

- BUKAČOVÁ, Irena. *800 let Kralovic*. Kralovice : Městský národní výbor Kralovice, 1983.
- EMLER, Josef (ed.). *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae II*. Praha, 1882.
- FÁK, Jiří. Pečetidla kralovických cechů. *Vlastivědný sborník : čtvrtletník pro regionální dějiny severního Plzeňska*, 1995, roč. 5, č. 2, s. 8.
- TÝŽ. Řemesla a živnosti v Kralovicích. *Vlastivědný sborník : čtvrtletník pro regionální dějiny severního Plzeňska*, 1995, roč. 5, č. 2, s. 9–10.
- HAAS, Antonín (ed.). *Codex iuris municipalis IV./2*. Praha : Nakladatelství ČSAV, 1960.
- TÝŽ. *Codex iuris municipalis IV./3*. Praha : Nakladatelství ČSAV, 1961.
- CHALUPA, Aleš – LIŠKOVÁ, Marie – NUHLÍČEK, Josef – RAJTORAL, František. *Tereziánský katastr český, svazek 2*. Praha : Archivní správa Ministerstva vnitra, 1966, s. 302–303.
- JANÁČEK, Josef. *Přehled řemeslné výroby v českých zemích za feudalismu*. Praha : SPN, 1963.
- JINDŘICH, Karel. Průmyslová činnost na gryspekovských panstvích na Plzeňsku. In *Gryspekové a předbělohorská šlechta : Kralovice a poddanská města : sborník příspěvků ze semináře konaného v Mariánské Týnici ve dnech 21.–23. května 1997*. Mariánská Týnice : Muzeum a galerie severního Plzeňska, 1998, s. 28–33.
- KOČKA, Václav. *Dějiny politického okresu Kralovického – díl I*. Kralovice, 1930.
- NĚMEČKOVÁ, Eva. *Cechy královských měst severozápadních Čech v raném novověku* [tiskem nepublikovaná disertační práce]. Ústí nad Labem : Filozofická fakulta Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Katedra historie, 2015.
- NOVÁČEK, Karel. K vývoji sídelní struktury Kralovic. In *Gryspekové a předbělohorská šlechta : Kralovice a poddanská města : sborník příspěvků ze semináře konaného v Mariánské Týnici ve dnech 21.–23. května 1997*. Mariánská Týnice : Muzeum a galerie severního Plzeňska, 1998, s. 74–78.
- PAZDEROVÁ, Alena (ed.). *Soupis poddaných podle víry z roku 1651 – Rakovnicko*. Praha : Státní ústřední archiv v Praze, 1996.
- PELANT, Jan. *Města a městečka západočeského kraje*. Plzeň : Západočeské nakladatelství, 1984.
- SKLENÁŘ, Jaroslav. *Voda – mlýny a mlynáři na Kralovicku a Manětínsku*. Čistá, 1997.
- SOMMER, Johann Gottfried. *Das Königreich Böhmen VI. – Pilsner Kreis*. Praha, 1838.
- VOREL, Josef. *450 let města Kralovice 1547–1997*. Rakovník : Skanzen – Muzeum Rabštejn nad Střelou, 1996.
- WAGENKNECHT, Josef. *Krejčí v Praze od založení města až do dnešní doby*. Praha, 1932.

Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
bm	běžný metr
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
ev. jedn. č.	evidenční jednotka číslo
fol.	folio
inv. č.	inventurní číslo
kar	karton
lio	listina do roku 1850
MV	Ministerstvo vnitra
ř. z.	říšský zákoník
SAP	Sborník archivních prací
Sb.	Sbírka zákonů a nařízení
SOA	Státní oblastní archiv
SOkA	Státní okresní archiv
ukn	úřední kniha

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedin. č.
---------	-------	---------------	--------------------

I. Listiny před rokem 1850

1	1704, březen 20., Plasy
Evžen Tyttl potvrzuje řády cechu mlynářského
v Kralovicích
konfirmace listiny vydané 12. srpna 1702
staroměstským mlynářským cechem
pergamen, 26 x 35,5 cm, 9 fol., čes., přivěšená pečeť
na šňůrce		lio 1
2	1704, březen 20., Plasy
Evžen Tyttl potvrzuje řády tovaryšského bratrstva
cechu mlynářského v Kralovicích
konfirmace listiny vydané 12. srpna 1702
staroměstským mlynářským cechem
pergamen, 18 x 25,5 cm, 16 fol., čes., přivěšená pečeť
na šňůrce		lio 2

II. Knihy

3	Cechovní kniha
(Kniha pocziweho Czechu Mlynarzského
w Miestie Kralowycznych)
I. díl: pro zapysowanj do pocziweho
Czechu przigatych Panuw Mystruw
1704–1857
II. díl: pro zapysowanj wyuczenych a za
wyuczenau dostawagycznych
Towaryssuw 1704–1858
III. díl: pro zapysowanj k uczenj porzadnie
opowiedienych uczedlnikuw 1704–1786
Čes., 21 x 33,5 cm, polokožená vazba s dřevěnými
deskami, 231 fol. | 1704–1858 | ukn 1 |
|---|--|-----------|-------|

III. Spisy

4	Záležitosti cechu	1807–1858	kar 1
5	Výuční listy	1702–1852	kar 1
6	Povolení vrchnosti	1784–1840	kar 1
7	Vysvědčení z opakovacího vyučování a
hodin náboženství	1782–1852	kar 1
8	Mistrovské listy	1779–1837	kar 1
9	Osobní záležitosti členů cechu	1778–1852	kar 1

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedm. č.
	IV. Účty		
10	Počty cechu	1765–1839	kar 1

Název archivní pomůcky:	Cech mlynářů Kralovice
Značka archivního fondu:	CM Kralovice
Časové rozmezí:	1702–1858
Počet evidenčních jednotek:	4 (2 listiny do r. 1850, 1 úřední kniha, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	10
Rozsah v bm:	0,32
Stav ke dni:	22. 2. 2017
Zpracovatel archivního fondu:	Mgr. Eva Němečková, Ph.D.
Zpracovatel archivní pomůcky:	Mgr. Eva Němečková, Ph.D.
Počet stran:	14
Počet exemplářů:	4
Schválil:	Mgr. Martina Matušková
	dne 22. 2. 2017-čj. SOAP/060-060/2017